

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ПЪРВОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2014 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През първото тримесечие на 2014 г. БВП възлиза на 16 097 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 8 230 млн., като на човек от населението се падат 1 136 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 1.2% на БВП през първото тримесечие на 2014 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.3% спрямо четвъртото тримесечие на 2013 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Първо тримесечие на 2014 година

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт¹ (БВП) през първото тримесечие на 2014 г. възлиза на 16 097 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 2 222 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.42822 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 11 271 млн. долара и съответно на 1 556 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 8 230 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 136 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през първото тримесечие на 2014 г. възлиза на 13 772 млн. лв. по текущи цени.

През първото тримесечие на 2014 г. спрямо същото тримесечие на предходната година относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява с 0.9 процентни пункта и достига 2.9%. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.2 процентни пункта и достига 32.7%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава и достига до ниво от 64.4% при 63.3% през съответния период на предходната година.

¹ **Брутният вътрешен продукт (БВП) по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите (които не са разпределени по сектори и отрасли). БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

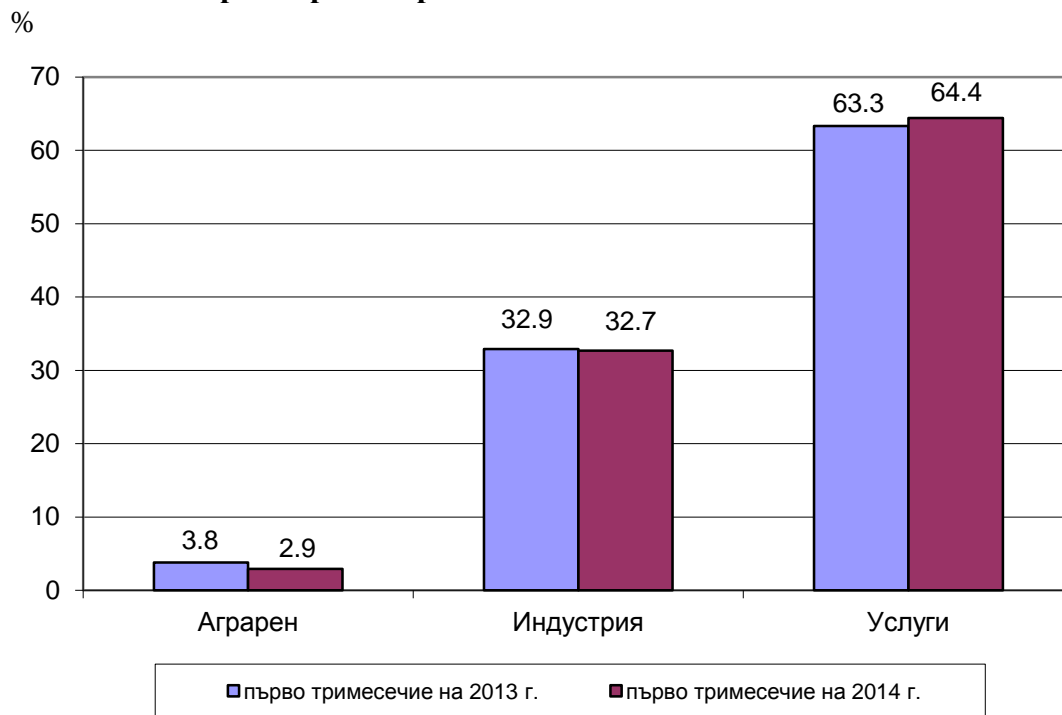
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги, минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² **Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на брутната добавена стойност по икономически сектори през първото тримесечие на 2013 и 2014 година

За крайното потребление¹ през първото тримесечие на 2014 г. се изразходват 90.1% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 17.5% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно.

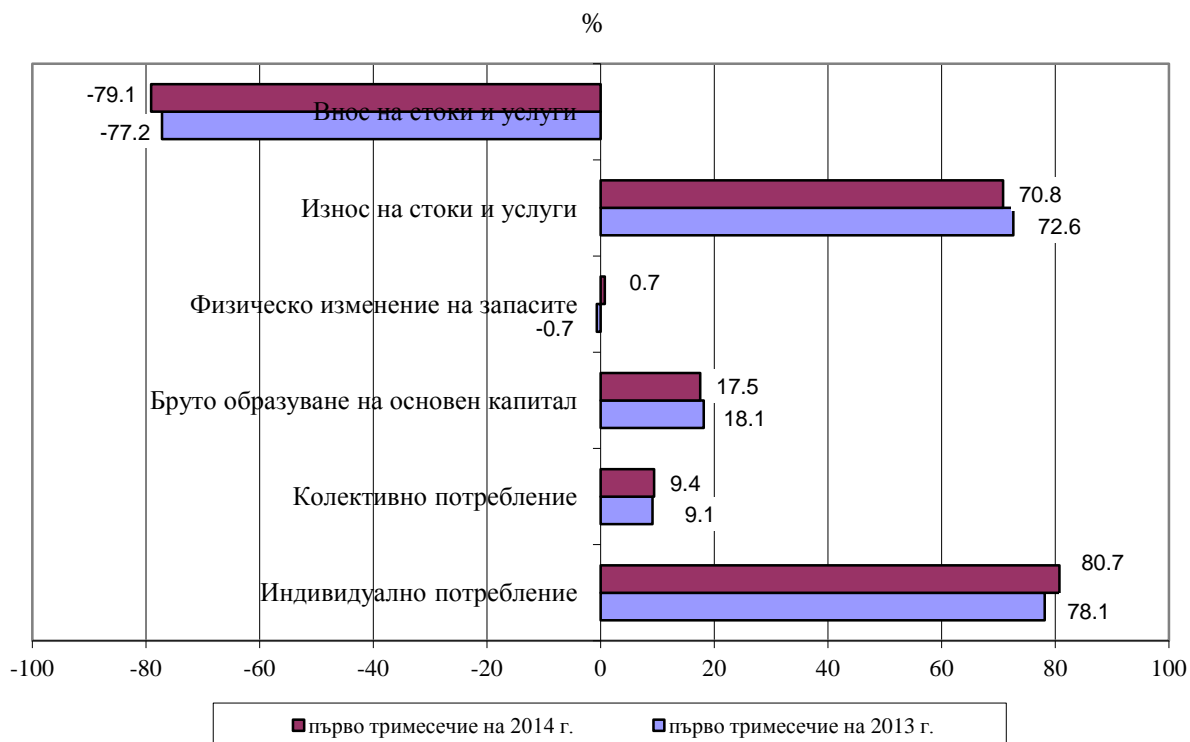
¹ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

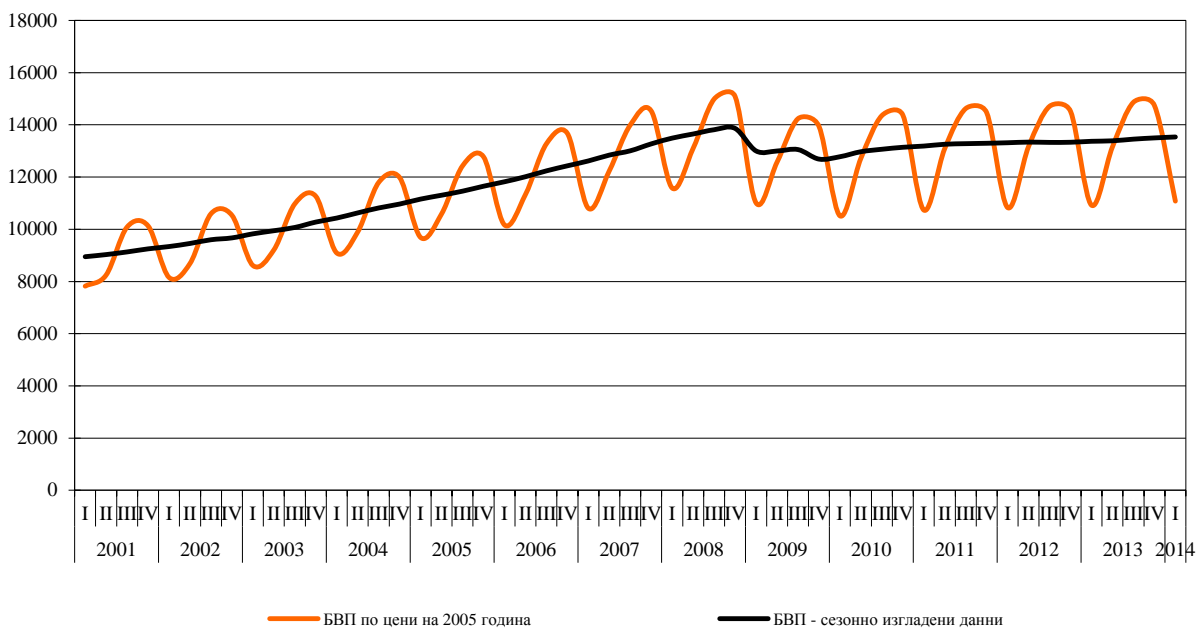
www.nsi.bg

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през първото тримесечие на 2013 и 2014 година

Фиг. 3. БВП по тримесечия по средногодишни цени на 2005 година

Млн. лв.

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Тримесечни изменения

През първото тримесечие на 2014 г. БВП¹ нараства спрямо четвъртото тримесечие на 2013 г. с 0.3% (табл. 2 от приложението), а брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0.4% според сезонно изгладените данни.

По предварителни данни за първото тримесечие на 2014 г. крайното потребление бележи ръст от 1.9% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал нараства с 0.9%. Износът на стоки и услуги намалява равнището си с 2.1%, а вносът на стоки и услуги се увеличава с 3.8%.

Годишни изменения

БВП нараства с 1.2% през първото тримесечие на 2014 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

През първото тримесечие на 2014 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 2.0%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 3.8%, промишленост - 3.4%, държавно управление; образование, хуманно здравеопазване и социална работа - 1.7%, създаване и разпространение на информация, творчески продукти и далекосъобщения - 1.2%, операции с недвижими имоти - 0.9%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж има крайното потребление с ръст от 3.0% и бруто образуването на основен капитал, което нараства с 3.4%. Вносът и износът на стоки и услуги се увеличават съответно с 6.3 и 1.5% спрямо първото тримесечие на предходната година.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в [„Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане”](#). Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти. Параметрите на модела за сезонно изглаждане се определят в началото на всяка календарна година, както и при промяна на използваната класификация на икономическите дейности. Така определеният модел се използва за ревизиране на сезонно изгладените стойности за тримесечията в рамките на динамичните редове. От септември 2011 г. данните в областта на националните сметки се представят по КИД - 2008.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на „Европейската система на национални сметки, 1995” (ЕСНС '95) - издание на Евростат, приети с Регламент № 2223/96 на ЕК.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в интернет страницата на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 15 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. За официална е приета оценката на БВП по производствения метод. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

¹ Вж. www.nsi.bg, Национални сметки.

Приложение

Таблица 1
Брутен вътрешен продукт за първото тримесечие на 2014 година¹

		Първо тримесечие на 2014 година		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	13772	100.0	85.6
2	Аграрен сектор	401	2.9	2.5
3	Индустрия	4496	32.7	27.9
4	Услуги	8875	64.4	55.2
5	Корективи	2325		14.4
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	16097		100.0
	По елементи на крайното използване:			
7	Крайно потребление (8+9)	14503		90.1
8	Индивидуално	12990		80.7
9	Колективно	1513		9.4
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	2933		18.2
11	В основен капитал	2821		17.5
12	Изменение на запасите	112		0.7
13	Външноотърговско салдо (14-15)	-1339		-8.3
14	Износ на стоки и услуги	11404		70.8
15	Внос на стоки и услуги	12743		79.1
16	Статистическа разлика	0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		Q2 2013	Q3 2013	Q4 2013	Q1 2014	Q2 2013	Q3 2013	Q4 2013	Q1 2014
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	0.2	0.8	0.6	0.4	0.2	1.3	1.8	2.0
2	Селско, горско и рибно стопанство	0.8	-0.7	0.3	-1.7	3.0	2.3	1.9	-1.4
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	0.9	0.0	2.1	0.3	0.8	0.9	2.2	3.4
4	Строителство	-0.3	0.5	-0.5	0.2	-3.7	-1.4	0.4	-0.1
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.0	-0.2	-0.3	0.1	-0.7	-1.3	-1.7	-0.4
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.2	0.5	0.3	0.2	1.1	1.4	1.5	1.2
7	Финансови и застрахователни дейности	5.3	-1.5	-6.2	1.6	10.1	6.6	1.5	-1.2
8	Операции с недвижими имоти	0.1	0.4	0.3	0.1	-0.2	0.6	1.1	0.9
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	2.0	-1.1	1.5	1.4	5.2	1.3	2.9	3.8
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	1.1	0.7	1.3	-1.4	2.2	4.0	3.3	1.7
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-2.0	1.0	-0.3	-0.9	3.0	4.0	2.5	-2.1
12	Корективи	-2.0	-0.3	-1.5	-0.7	-0.9	-0.7	-1.7	-4.4
13	Брутен вътрешен продукт	0.1	0.5	0.3	0.3	0.4	0.9	1.2	1.2
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	0.3	0.3	0.4	1.9	-1.2	-1.0	-0.6	3.0
15	Индивидуално	0.0	0.2	0.4	1.3	-1.5	-1.3	-0.7	1.8
16	Колективно	1.1	0.7	-0.5	0.3	3.0	3.5	1.6	1.6
17	Бруто капиталобразуване
18	В основен капитал	0.3	0.9	1.3	0.9	1.0	1.8	3.1	3.4
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	-0.3	3.1	0.9	-2.1	5.5	10.3	9.3	1.5
22	Внос на стоки и услуги	1.5	1.9	-1.1	3.8	2.7	7.4	6.9	6.3
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2005 г., сезонно изгладени данни с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти.

Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2005 година.